

40 DAGENTIJD 2020 VALLEN EN OPSTAAN – Abraham: #HeToo



2^e zaterdag & zondag

DATUM	8 maart 2020
VOORGANGER	Jan Groot
EERSTE LEZING	Genesis 12, 10-20
EVANGELIE	Mattheus 17, 1-9

OVERWEGING

Bij wat ons heilig is, hier in de kerk,
hoort heel zeker de bijbel, de “heilige” Schrift.
De lector draagt het Boek plechtig, boven de schouders,
de viering in en uit.
We hebben de Schrift hier hoog, en willen dat weten ook!
We zingen soms, als tegen een wijs iemand:
 ‘Boek, jij bent geleefd, zeg ons hoe te leven’!
En daarmee natuurlijk ook:
 Boek, zeg ons wat heil-loos is, onmenselijk, níet wijs.
Hier, met nu in de Schrift in mijn armen, moet ik denken
aan het Joodse feest ‘Vreugde der Wet’, waarop ze in de synagoge
met de boekrol dansen, als met een geliefde.
In de Schrift klopt het hart van ons geloof,
en alles van een mensenleven, mooi en lelijk, kom je erin tegen.
Toegegeven, soms is het een moeilijk boek, van ver weg, qua tijd en qua cultuur;
menigmaal óók is de bijbel heel sprekend, direct en concreet,
zó uit het leven gegrepen.

De Schrift ligt vandaag open bij een verhaal over Abram,
de grote Abram met wie God begon,
en over Sarai, zijn vrouw.
Het is een niet zo bekend en een heel verbijsterend verhaal,
en dat op Wereldvrouwendag.
Een heel zware hongersnood brengt de twee - om te overleven -
tijdelijk naar Egypte.
En dan, op de drempel van het land, zegt Abram tegen Sarai:
 ‘je bent heel mooi, zeg dat je mijn zuster bent,
 anders zullen ze mij doden en jou in leven laten’.
Met die leugen moet zij Abrams leven redden,
maar het brengt háár (‘de vrouw’ staat er, haar naam wordt niet genoemd)
in de harem van de farao.



Die betaalt Abraham er een ware bruidsschat voor:
vee, andere dieren, slaven en slavinnen, het kan niet op.
Maar voor God is deze gang van zaken een gruwel,
en dat brengt zware plagen over de farao en zijn hofhouding.
Dan wordt de aanstichter van dit alles, Abram,
door farao op het matje geroepen, en hij zwijgt.
Hij wordt 'met zijn vrouw en al zijn bezittingen'
meteen de grens overgezet.
Abram is trouwens hardleers.
Acht hoofdstukken later vertelt de Bijbel dat hij, nu tegen de koning van Gerar,
weer over Sara zegt: 'ze is mijn zuster',
maar hier wordt die koning door God in een droom gewaarschuwd
voordat hij met haar geslapen heeft.

Deze verhalen zijn zo'n 3000 jaar oud.
Ze dragen sporen van een patriarchale samenleving
waarin mannen zich tegenover vrouwen als oppermachtige bazen gedragen,
het komt nog altijd voor.
Ze zijn te allen tijde heel schokkend om te horen,
voor vrouwen allereerst, maar ook voor mannen.
Abram is hier heel 'sneaky' bezig, achterbaks, alleen maar voor zichzelf.
Sneaky, dat is slangachtig, glibberig,
denk maar aan onze eerste zondag, aan het beeld van de slang.
Het was het verhaal van Adam en Eva (Gen. 3), van hun grensoverschrijding,
het afschuiven van verantwoordelijkheid en de schaamte om de naakte waarheid.
We hebben onszelf buiten het paradijs gezet.

Abraham: #HeToo!

Die titel verwijst natuurlijk naar de vrouwen van de #MeToo-beweging,
die de grote moed hebben om de machtige mannen die hen misbruikten
aan te klagen tot voor de rechter.
En ze brengen daarmee ook heel veel anderen naar voren, vrouwen en mannen,
slachtoffers van allerlei vormen van seksueel geweld.
Denk bijvoorbeeld aan de mensenhandel,
denk zoveel geweld binnen relaties en gezinnen.
Abraham: # Hij/Ook.
Het pleit voor de schrijvers van de bijbel
dat ze deze verhalen over hun grote aartsvader Abraham
niet hebben weggeschreven;
ze hebben deze vuile was niet verdonkeremaand.
Ook het leven van Abraham gaat van vallen en opstaan!

Ik realiseer me ondertussen goed dat het horen van dit soort schokkende verhalen
vrouwen en ook mannen hier pijnlijk kan raken.
In onze persoonlijke levenssfeer
zijn intimiteit en tederheid kostbare én kwetsbare geschenken.



Juist op dit gebied van het leven
is veel eerbied en fijngevoeligheid, veel zuiverheid nodig.
En juist hier kan geleden pijn heel lang blijven schijnen.
Abraham: #HeToo.
Verhalen als deze houden ons wakker op een belangrijk punt
van het mensenverkeer. In het geding is ieders menselijke waardigheid.

Graag wil ik met jullie nog naar het evangelie.
Naast het Abrahamverhaal lezen we vandaag
hoe Jezus met zijn drie naaste vrienden een hoge berg op gaat.
Hij wordt door hen gezien als één en al licht;
Mozes en Elia komen erbij,
en ook hier doet de Eeuwige van zich horen, en hoé:
'dit is mijn geliefde zoon. Vreugde! Luister naar hem'.
De leerlingen slaan uit angst hun handen voor hun gezicht.
En dan, je leest er haast overheen, komt Jezus dichterbij, en raakt hen aan
met dat altijd weer liefdevolle: 'wees niet bang',
en hij laat hen opstaan.

Als ik naar Jezus luisteren, hem volg in de verhalen van zijn leven,
dan zie ik iemand van grote tederheid.
Zoals hij bij zieken en melaatsen is en ze aanraakt,
zoals hij de compassie tekent
van de vader van de verloren zoon
en van de barmhartige Samaritaan,
zoals hij zich laat zalven
door een vrouw in het huis van Simon de Melaatse,
zoals hij de voeten van zijn vrienden wast,
zoals hij zichzelf aan zijn leerlingen geeft in brood en wijn, ten afscheid!
Uit veel van zijn woorden en ontmoetingen
spreekt warmte, tederheid.

Zo is hij er ook voor ons,
de vrouwen en de mannen die wij zijn, jong en oud.
Hij is teder!